

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen 6. kontor/3.1/2.1

Sagsnr.: 2010-20-221-00820/Dep. sagsnr. 531

Den 1. juni 2011

FVM 895

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 1881/2006 om fastsættelse af ændrede grænseværdier for dioxin og PCB'er i fødevarer og om fastsættelse af grænseværdier for ikke-dioxinlignende PCB'er i fødevarer (komité-sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om ændringer til grænseværdierne for dioxin og dioxinlignende PCB'er i fødevarer, hvilket betyder, at grænseværdierne nedsættes. Ligeledes er fremsat forslag om at sætte grænseværdier for ikke-dioxinlignende PCB'er i fødevarer. En vedtagelse af forslaget vurderes at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark positivt. Fra dansk side kan forslaget støttes, idet beskyttelsesniveauet øges.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag om ændring af forordning 1881/2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer (primært animalske), for så vidt angår dioxin, dioxinlignende PCB'er og ikke-dioxinlignende PCB'er.

Forslaget er fremsat med hjemmel i Rådets forordning (EØF) nr. 315/93 af 8. februar 1993 om fællesskabsprocedurer for forurenende stoffer i levnedsmidler, særligt artikel 2, stk. 3.

Forslaget behandles i en forskriftkomitéprocedure med kontrol i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH), forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes sat til afstemning i den Stående Komité for Fødevarer og Dyresundhed (SCoFAH) den 9.-10. juni 2011.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Dioxiner og PCB'er

Dioxiner og PCB'er er en gruppe af nærtbeslægtede organiske miljøforureninger, der nedbrydes meget langsomt. Dioxin opstår ved forskellige forbrændingsprocesser, og PCB'er har blandt andet været anvendt i isoleringsmateriale gennem flere årtier frem til 1980'erne. Begge grupper af stoffer ophobes i animalsk fedt og forekommer derfor i fedtholdige animalske produkter og fisk. Stofferne har en række toksiske virkninger, som blandt andet vurderes at være kræftfremkaldende og kan påvirke immun- og hormonsystemet. På den baggrund er der fastsat EU-grænseværdier for disse stoffer.

Dioxin har været reguleret med grænseværdier i EU siden 2001 og dioxinlignende PCB'er siden 2006. Disse grænseværdier blev fastsat som et kompromis mellem forekomst af dioxin og dioxinlignende PCB'er som baggrundsforurening og ønsket om at reducere menneskers indtag af dioxin og dioxinlignende PCB'er.

Sverige og Finland fik på daværende tidspunkt begge en undtagelse fra de eksisterende grænseværdier for fisk fra Østersøen. Undtagelserne indebærer, at Sverige og Finland kan tillade markedsføring af laks, sild, flodlampret, havørred, rødding og heltrogn fra Østersøområdet på deres hjemmemarked, selvom dioxin- og/eller PCB-indholdet overskrider de fastsatte EU grænseværdier. Dette forudsætter dog, at disse medlemsstater har etableret en ordning, der sikrer, at forbrugerne er fuldt orienteret om kostanbefalingerne vedrørende begrænset indtagelse af de pågældende fiskearter med henblik på at undgå eventuelle sundhedsrisici. Disse undtagelser udløber den 31. december 2011.

Kommissionen har fremsat forslaget om ændrede grænseværdier for dioxin og dioxinlignende PCB'er af flere årsager:

- **Klausul om revision (reduktion) af grænseværdierne senest 31. december 2008.** Forordning (EF) nr. 1881/2006 fastsætter en revision senest den 31. december 2008, med henblik på nedsættelse af grænseværdierne. Kommissionen har indsamlet indholdsdata for dioxin og PCB fra medlemsstaterne over de seneste år og fremlægger nu forslag til denne revision. Baggrunden for dette er, at grænseværdierne oprindeligt blev fastsat relativt højt, men som kompromis i forhold til det eksisterende baggrundsni-

veau. Derudover foreskriver forordningen, at der skal lægges vægt på behovet for at sætte specielle grænseværdier for fødevarer til spædbørn og småbørn. Det fremsatte forslag indeholder således specifikke grænseværdier for fødevarer til spædbørn og småbørn.

- **TEF-værdierne er revideret af WHO og stofferne er generelt fundet mindre toksiske.** Verdenssundhedsorganisationen (WHO) har revideret TEF-værdierne (toksicitets-ækvivalensfaktorer) for de forskellige stoffer. TEF-værdier beskriver, hvor toksisk indholdet af hvert enkelt dioxin og dioxinlignende PCB'er er. De fastsættes af Verdenssundhedsorganisationen (WHO) og revideres med mellemrum, når der kommer ny viden om toksikologiske effekter af dioxinerne. Ved at anvende TEF opsummerer man den samlede toksicitet af stofferne udtrykt som dioxinækvivalenter. Revisionen af TEF-værdierne betyder, at nogle stoffer, med baggrund i den nye viden, er vurderet mere toksiske og andre stoffer mindre toksiske. Samlet set betyder de seneste vurderinger, at summen af stofferne vurderes mindre toksisk. De ændrede TEF-værdier betyder derfor - selvom der ses på det samme faktiske indtag - at den humane eksponering angivet som dioxinækvivalenter nu vurderes som mindre end ved den tidligere vurdering. Ændringen af TEF-værdierne betyder, at grænseværdierne bør konsekvensrettes, hvilket Kommissionen gør med dette forslag.
- **Sveriges og Finlands undtagelser for Østersøfisk udløber 31. december 2011.** Undtagelserne i forordning 1881/2006, artikel 7, stk. 4 for Sverige og Finland udløber 31. december 2011. De eksisterende undtagelser bliver erstattet af nye, som kun omfatter laks fra Østersøen samt sild større end 17 cm fra Østersøområdet. Den nye undtagelse for laks vil dog også gælde for Letland. De øvrige fiskearter: flodlampret, havørred, rødding og heltrogn fra Østersøområdet, som tidligere var omfattet af undtagelser, og vildtfangede ferskvandsfisk ligeledes fra Østersøområdet, vil med det nye forslag hverken være omfattet af undtagelser eller grænseværdier, hvilket begrundes med, at fangsten og markedsføringen er meget begrænset.
- **Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) har vurderet data for forekomst af dioxin og dioxinlignende PCB'er.** Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) har samlet data for dioxin og dioxinlignende PCB'er og har fundet, at der er en svag tendens til, at indholdet af dioxin og dioxinlignende PCB'er er faldet i visse fødevarer. Det er en tendens, som også ses i danske data, men som ikke er signifikant. Grænseværdierne for dioxin i svinekød, svinefedt og vegetabilsk olie og fedt bibeholdes uændret. Grænseværdierne for disse produkter er i forvejen lave. Dog ned sættes grænseværdierne for summen af dioxin og PCB'er for disse produkter.

Ikke-dioxinlignende PCB'er

Ikke-dioxinlignende PCB'er stammer ligeledes fra tidligere brug i især isoleringsmateriale. Der mangler stadig viden om de toksiske effekter af ikke-dioxinlignende PCB'er, men man ved, at disse stoffer kan påvirke centralnervesystemet. Dette er forskellen fra de dioxinlignende PCB'er, der har andre virkninger, som beskrevet tidligere.

Baggrunden for forslaget om fastsættelse af grænseværdier for ikke-dioxinlignende PCB'er, primært i animalske fødevarer, er et ønske om at harmonisere grænseværdier for ikke-dioxinlignende PCB'er på EU-niveau. Der har længe været et ønske om at få disse stoffer reguleret på grund af deres sundhedsskadelige virkning i lighed med de dioxinlignende PCB'er, for hvilke der allerede er fastsat grænseværdier.

Med en vedtagelse af forslaget fastsættes grænseværdier for ikke-dioxinlignende PCB'er primært i animalske fødevarer samt i fødevarer til spædbørn og småbørn.

Undtagelserne for Sverige, Finland og Letland for dioxin og dioxinlignende PCB'er i sild større end 17 cm og laks fra Østersøen dækker også de ikke-dioxinlignende PCB'er.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt forslaget som led i forskriftkomitéproceduren med kontrol.

Gældende dansk ret

Forslaget vedrører ændring af forordning (EF) nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark og forventes ikke at medføre andre ændringer af lovgivningen.

Konsekvenser

Forslaget har ikke statsfinansielle eller administrative konsekvenser. Forslaget vurderes heller ikke at have samfundsøkonomiske eller erhvervsmæssige konsekvenser, idet danske produkter fortsat forventes at kunne overholde de nye grænseværdier.

I 2006 fastsatte Danmark særlige regler, således at Østersø laks under 5,5 kg fortsat kan markedsføres, såfremt de er trimmet. Trimning betyder, at man fjerner fedtet fra laksen, inden man markedsfører denne. Stofferne ophobes primært i fedtet. Østersølaksen vil kunne overholde de nye grænseværdier med de restriktioner, der gælder på nuværende tidspunkt.

DTU Fødevareinstituttet vurderer, at de reviderede TEF-værdier fra 2005 betyder, at det estimerede danske indtag af dioxin og dioxinlignende PCB er ca. 10-15 % lavere end beregnet med de tidligere TEF-værdier.

DTU Fødevareinstituttet konstaterer, at når der tages hensyn til brugen af toksicitetsækvivalensfaktorerne (TEF) fra 2005, så er der udover nedsættelsen af grænseværdien for summen af dioxin og dioxinlignende PCB'er for marine olier ikke sket en markant nedsættelse af grænseværdierne, dog er der indført grænseværdier for børnemad. Det samlede forslag kan dog tolkes som en mindre forbedring af det sundhedsmæssige beskyttelsesniveau.

Beskyttelsesniveauet i Danmark vurderes således at blive påvirket positivt ved en vedtagelse af forslaget, idet grænseværdierne sættes væsentligt ned for dioxin og dioxinlignende PCB'er i marine olier, mens de sættes lidt lavere eller forbliver uændrede for øvrige fødevaregrupper, samt at der fastsættes grænseværdier for ikke-dioxinlignende PCB'er. Derudover fastsættes særlige grænseværdier for mad til spædbørn og småbørn, hvilket er med til at øge beskyttelsesniveauet.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer tager de pågældende forslag til efterretning og forventer, at ændringer af grænseværdierne sker ud fra en løbende risikovurdering og ved inddragelse af de nyeste forskningsresultater.

Danish Seafood er tilfredse med den løsning, der tegner sig vedrørende Østersø laksen, hvorved en eventuel sænkelse af EU grænseværdierne ikke får konsekvenser for de eksisterende (danske) vægtgrænser for laksen, og at Fødevarestyrelsen i 2011 atter gennemfører en undersøgelse af indholdet af dioxin og dioxinlignende PCB'er i forskellige vægtklasser og herefter vurderer, om nogen ændring er berettiget. Danish Seafood mener dog fortsat, at undtagelser for visse medlemsstater er en mærkværdig regulering, som ikke harmonerer med tanken om et indre marked.

DI Fødevarer har ikke indvendinger mod selve ændringerne/indførelse af grænseværdierne, men mener, at vilkårene for fangst af fisk i Østersøen for alle medlemsstater bør være ens, og finder undtagelserne, hvor Sverige, Finland og Letland får mulighed for at fange laks samt fange sild over 17 cm over grænseværdien, for urimelige. DI Fødevarer kan endvidere ikke bakke op om, at udløbet af Sveriges og Finlands undtagelse (31. december 2011), der er nævnt i forordning 1881/2006, ikke er med i ændringsforslaget.

Advokatsamfundet og 3F har meddelt, at de ikke har bemærkninger til forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter, at befolkningens eksponering for dioxin, dioxinlignende PCB'er og ikke-dioxinlignende PCB'er begrænses af hensyn til folkesundheden. En reduktion af nogle af grænseværdierne for dioxin og dioxinlignende PCB'er vil øge fødevarsikkerheden. Fastsæt-

telse af grænseværdier for de ikke-dioxinlignende PCB'er samt grænseværdier for fødevarer til småbørn for alle stofferne vil lette kontrollen og egenkontrollen, og dermed ligeledes øge fødevarerens sikkerheden.

Vedrørende høringssvar fra Danish Seafood og DI Fødevarer bemærkes, at Sverige og Finland fortsat ønsker at kunne markedsføre store Østersølaks til det lokale marked, da der er en tradition for at spise disse fisk. Dette indebærer, at disse medlemsstater skal have ordninger, der sikrer, at forbrugerne er fuldt informeret om kostrådene vedrørende indtagelse af disse fisk. Letland har efterfølgende søgt om undtagelse vedrørende Østersølaks. Danish Seafood og DI Fødevarer bemærker endvidere, at undtagelserne ikke harmonerer med tanken om et indre marked, og at der ikke er en frist for undtagelsernes udløb. Regeringen har forståelse for, at ovenstående medlemsstater ønsker at bibeholde deres fiskeri i Østersøen, da det er deres primære fangstområde. Sveriges og Finlands regeringer frygter, at forbrugerne vil nedsætte deres fiskeindtag, hvis man ikke har disse undtagelser. I Danmark fanges primært fisk i Nordsøen, Kattegat og de indre farvande, hvor koncentrationen af dioxin er lille.

Grunden til, at man ikke har sat en frist for undtagelsernes udløb, er, at Kommissionen og de involverede medlemsstater ønsker en mere permanent løsning. Niveaue af dioxin i Østersøen falder kun langsomt over tid og ventes fortsat at være højere end i andre farvande.

På den baggrund kan regeringen støtte forslaget.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Baseret på erfaringerne fra tidligere afstemninger om lignende forslag vurderes der at være kvalificeret flertal for forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.